

Pöytäkirja

25.2.2020

VN/714/2020

 Valtiovarainministeriö
 Marjukka Saarijärvi/JulkICT

Digitalisaation edistämisen ohjelman ohjausryhmä
Aika 25.2.2020, klo 9.00 – 11.00

Paikka Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Sali 404

Osallistujat	Maria Nikkilä	tietohallintoneuvos, VM	pj
	Anu Nousiainen	finanssineuvos, VM	varapj
	Saku Airosmäe	johtaja, Verohallinto	
	Sirpa Alitalo	teollisuusneuvos, TEM	
	Vesa Hagström	digijohtaja, Migri (varajäsen)	
	Heikki Heikkilä	tietohallintojohtaja, KEHA-keskus (varajäsen)	
	Arto Holopainen	innovaatiopäällikkö, Kuopion kaupunki	
	Jouni Hynynen	IT-asiantuntija, ARA	
	Päivi Kasurinen	kehitysjohtaja, Ruokavirasto	
	Elisa Kettunen	kehityspäällikkö, Suomen Kuntaliitto	
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	
	Matti Lampo	tietohallintojohtaja, Vantaan kaupunki	
	Katri-Leena Launis	johdon konsultti, Kela	
	Mikko Lehtisalo	erityisasiantuntija, ORK	
	Juha Lempiäinen	asiakaspalvelupäällikkö, Tulli	
	Mikko Mattinen	johtaja, asiakkaat, DVV (<i>esittelijä</i>)	
	Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, SM	
	Pekka Rehn	ylivohtaja, asiakkaat, DVV	
	Paula Sundqvist	hyvinvointikoordinaattori, Parainen	
	Maaria Toikka	johtava asiantuntija, Traficom	
	Mika Tuuliainen	johtava asiantuntija, EK	
	Aleksi Yrttiaho	tietohallintojohtaja, THL (varajäsen)	

Sihteeristö

Marjukka Saarijärvi	ohjelmapäällikkö, neuvotteleva virkamies, VM
Sanna Juutinen	erityisasiantuntija, VM
Petteri Ohvo	hankepäällikkö, VM
Waltteri Heino	suunnittelija, VM
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM

Poissa	Minna Saario	johtaja, STM
	Jaana Nevalainen	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 0295 16001
 +358 295 16001

valtiovaraministerio@vm.fi

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Maria Nikkilä)

Puheenjohtaja Maria Nikkilä avasi kokouksen. Kokouksen esityslista hyväksyttiin. Maria kertoi VM:n JulkiICT-osaston vastuulla olevista hallitusohjelman ja muista digihankkeista.

2 Esittäytymiskierros (osallistujat)

Ohjausryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteeristö esittäytyivät.

3 Digiohjelman tavoitteet ja ohjausryhmän työskentely (Liite 1)

Marjukka Saarijärvi alusti digiohjelman tavoitteista, toiminnan painopisteistä ja tehtävistä sekä ohjausryhmän työskentelystä. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknisen kehityksen tuomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen.

Ohjelman ja ohjausryhmän tehtävät on kuvattu asettamis päätöksessä. Ohjausryhmään voidaan tuoda ajankohtaiskatsauksia tärkeimmistä rinnakkaishankkeista.

Käydyssä keskustelussa kysyttiin palvelujen digitalisoinnin priorisoinnista. Kysyttiin myös, onko ohjausryhmässä tarpeeksi substanssiedustusta ja onko kansalaisnäkökulmaa huomioitu. Tämän lisäksi kysyttiin digiohjelman mittariryhmän toteutuksesta.

Marjukka Saarijärvi vastasi, että ohjelma ei ole palvelukehityshanke, jossa kehitettäisiin digitaalisia palveluja. Viranomaisten ja kuntien tehtävänä on kehittää palvelut, ja ohjelma tukee ja ohjaa viranomaisia tässä. Mittariryhmän liittyen toimintasuunnitelmassa tunnistetaan kuusi teema-aluetta, joihin mittareita tullaan kiinnittämään.

Valtiovarainministeriö on asettamassa uuden Digi arkeen -neuvottelukunnan, joka järjestää pyöreän pöydän keskusteluita. Sinne viedään keskusteluun myös digiohjelman teemoja ja näin saadaan kansalaisnäkökulma mukaan.

Ohjelmassa muodostetaan keväällä 2020 ensimmäiset versiot julkisen hallinnon digitalisaation edistämisen kansallisesta tilannekuvasta ja mittareista julkisen hallinnon digitalisaation etenemisen ja hyötyjen kertymisen seurantaan. Näin muodostuva ja päivittyvä tilannekuva kertoo paitsi lähtötilanteen digitalisaation edistämisen ohjelmaa käynnistettäessä myös tavoitetilan, johon pyritään vuoteen 2023 mennessä. Mittareiden valinnassa huomioidaan ainakin laadukkaiden digipalvelujen saatavuus, digitaalisten palvelukanavien asiointi ja digituen toimintamallin käyttölaajuus. Mittaamisen lähdeaineistona hyödynnetään sekä kansallisia että kansainvälisiä (mm. DESI) tietolähteitä. Tietolähteenä voivat olla erilaisten selvitysten, tutkimusten (mm. kuntakartoitus) ja kyselyjen lisäksi myös digiohjelman rinnakkaishankkeet.

Mittareita ja tavoitteita pidettiin kiinnostavina, ja pohdittiin, miten ne saadaan toteutumaan pidemmän aikavälin suuntaan ja miten niitä työstetään.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

4 Ohjelman toimintasuunnitelmaluonnos 2020 (Liite 2)

Marjukka Saarijärvi esitteli ohjelman vuoden 2020 toimintasuunnitelmaluonnoksen.

Ohjelmaa valmisteltiin syksyn 2019 ajan, ja sen toteutus käynnistyy helmikuussa 2020. Syksyn 2019 aikana järjestettiin tapaamiset kaikkien hallinnonalojen ja Suomen

Kuntaliiton kanssa. Lisäksi 27.11.2019 toteutettiin Digitalisaation edistämisen ohjelman iltapäivä -tilaisuus, jonka keskusteluja ja yhteistyöskentelyn tuloksia on hyödynnetty toimintasuunnitelman laatimisessa.

Digitalisaation edistämishjelma saa rahoituksensa vuosille 2020-23 digitalisaation edistämiseen varatusta 46 Meuron rahoituksesta. Lisäksi vuodelle 2020 on myönnetty digituen alueelliseen kehittämiseen 1,4 miljoonaa euroa. Rahoitus jatkuvuudelle tarkennetaan vuoden 2020 aikana.

Toimintasuunnitelma tulee päivittämään ohjelman edetessä valmistuneilla tuloksilla ja uusilla tehtävillä. Tavoitteena on, että toimintasuunnitelmaluonnos hyväksytään tässä kokouksessa ja maaliskuussa se julkaistaan ohjelmanverkkosivustolla.

Käydyssä keskustelussa pidettiin hyvänä sitä, että Suomi.fi Valtuudet – ja viestit kehittäminen on otettu painopistealueeksi. Toivottiin myös kuntien tarpeiden huomioimista ko. tukipalveluita kehitettäessä.

Kysyttiin, miksei Y-alusta ole toimintasuunnitelmassa.

Pidettiin tärkeänä, että toimintasuunnitelmassa tuodaan esille myös asiakkaan näkökulma. Todettiin myös, että olisi hyvä huomioida yritysten toimintaan vaikuttavat tutkimukset, joilla selvitetään mm. yritysten digivalmiuksia.

Päätettiin lisätä Y-alusta mukaan toimintasuunnitelmaan. Valtuudet – ja Viestit on otettu mukaan siksi, koska niiden toiminnallisuutta on tarpeellista kehittää erityisesti yritysasiointiin. Asiakas on kuvattu suunnitelmassa kansalainen ja elinkeinotoimintaa harjoittava -termeillä. Tutkimushankkeet huomioidaan Digi arkeen –kytköksessä.

Maria Nikkilä täydensi, että Sote- Maku ICT-muutosohjelmassa on menossa eteenpäin myös muitakin Suomi.fi kehityshankkeita.

Päätös: Toimintasuunnitelma hyväksyttiin kokouksessa siitä käydyn keskustelun pohjalta.

5 YritysDigi –hankkeen kirje ja ohje viranomaisille (Liite 3)

Petteri Ohvo esitteli YritysDigi-hankkeen tavoitteita, viranomaisilta VM:n kirjeellä pyydettyjen palvelulupauksien tarkoitusta sekä hankkeessa kehitettyä palvelujen digiasteen määrittelyasteikkoa.

YritysDigi-hanke toteuttaa digiohjelman 2. tavoitetta ”Elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja”. Tahtotilana on elinkeinotoimijoille tarjottavien asiointipalvelujen kattava tarjoaminen digitaalisina vuoteen 2023 mennessä sekä viranomaisille mahdollisuus tarjota asiointipalvelu ainoastaan digitaalisen kanavan kautta.

Elinkeinotoimintaa harjoittavien määritelmä täsmentyy myöhemmin, tavoitteena ja tarkoituksena on kohderyhmän laaja tulkinta.

Yritysdigi-hankkeen aloittavana toimenpiteenä on yrityspalveluita tuottavilta julkisen hallinnon toimijoilta pyydetty palvelulupaus. Vuosina 2017 ja 2019 on koottu digipalvelujen tiekarttaa, johon saatiin vastauksia pääosin valtionhallinnosta. Nyt valtion ja kuntien organisaatioita pyydetään kertomaan palvelujensa tilannekuva digiasteikkoa käyttäen sekä aikataulusuunnitelmat vielä toteuttamatta olevien palveluiden osalta. Palvelulupaukset pyydetään valtion ja kuntien viranomaisilta 15.6. mennessä.

Käydyssä keskustelussa ehdotettiin yhdeksi kriteeriksi sitä, joka mittaisi aikaansaautua muutosta, eikä pelkästään kustannusten optimointiajattelua. Ehdotettiin myös, että palvelulupauksen kysymisen rinnalla olisi hyvä olla vuotta 2023 laajempi, kauemmas ulottuva tarkastelu toimintatapamuutoksen osalta.

Todettiin, että asteikossa ei ole kuvattu ollenkaan sitä, että jos jotain palvelua ei tarvita lainkaan.

Todettiin, että vakiintuneita tapoja vertailuun ei ole. Kunnille on ollut erilainen asteikko, ne tulisi olla rinnastettavia kaikille toimijoille.

Todettiin, että asiakkuudet ovat yhteisiä monilla toimijoilla. Voisiko lainsäädännön esteitä purkaa, etteivät kaikki kehittäisi palveluja omista silloistaan. Tulorekisteri on tästä hyvä esimerkki.

Kysyttiin myös, että ohjataanko digiasteikolla oikeaan tekemiseen ja tarkastellaanko aidosti digitalisaation kehittämistä?

Petteri Ohvo kommentoi esitettyjä kysymyksiä. Tavoite palveluiden vähentämiseksi tai poistamiseksi on tietoisesti jätetty tästä pois. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan ole unohdettu. Digiasteikon yläpuolella olevat ominaisuudet tarkastellaan myöhemmin. Nyt tavoitteena on saavuttaa kaikkien palveluiden osalta esitetyt tavoitetasot. Saman otsikoinnin alla on toteutettu erilaisia asteikkoja. Niiden näkökulmissa on eroja (organisaation kypsyystaso, asiakkaan kokemus asiointipalvelun laatu, ...). Yritysdigin puolella suunnitellaan maakuntakiertuetta.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

6 Suomi.fi- ja palvelulaatukehittäminen 2020 (Liite 4)

Mikko Mattinen esitteli suunnitelmia Suomi.fi-Viestien ja –Valtuuksien ja palvelulaadun työkalujen kehittämisestä vuonna 2020. Tällä kehitystyöllä tuetaan digiohjelman tavoitteiden toteutumista, mm. yritysten digiasioinnin edistäminen ja laadukkaat julkiset digipalvelut.

Hanke koostuu kolmesta osa-alueesta:

- Suomi.fi-Viestit ja Suomi.fi-Valtuudet palveluiden uusien ominaisuuksien kehitystyö sekä lanseeraamista tukevat toimenpiteet helpottamaan erityisesti elinkeinotoimintaa harjoittavien tahojen sähköistä asiointia,
- Suomi.fi-palvelutietovarantoon ja Suomi.fi-verkkopalveluun kehitettävät uudet ominaisuudet asiointipalveluiden laatutietojen keräämistä ja esittämistä varten,
- Laatutietojen keräämistä ja palautetyökalujen lanseeraamista tukevat toimenpiteet.

Näiden kaikkien valmistumisen aikataulu on aloittamisesta 12 kk eteenpäin. Ensin kehittämiskohteet käyvät läpi tiedonhallintalain lausuntopyyntömenettelyn, ja kehitystyö pääsee alkamaan todennäköisesti huhtikuussa 2020.

Asiointipalveluiden laatutiedoissa on käytetty hyödyksi v. 2018 lopussa päättyneen palvelulaatutyön materiaaleja. Asiointipalvelujen laatutiedot on tarkoitus tuoda Suomi.fi -palvelutietovarannon tietojen yhteyteen.

Petteri Ohvo täydensi, että Palvelulaatu -työryhmässä työstettiin kolmea palvelujen laatuun liittyvää asiaa: asiakkaan kokemus palvelulaatu, itsearvointina tehtävä palvelujen laatumittaus ja kolmantena asiana palvelujen käyttäjä.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

7 Tulokset digipalvelulain toimeenpanon kyselystä (liite 3)

Sanna Juutinen esitteli tuloksia digipalvelulain toimeenpanon kyselystä.

Loppuvuodesta 2019 lähetettiin lain kohdeorganisaatioille laaja kysely lain toimeenpanosta, johon saatiin yli 160 vastausta. Virastot olivat vastanneet aktiivisesti, kuntien osuus pienempi. Omana kokonaisuutena tarkasteltiin saavutettavuuden

toimeenpanoa ja omana kokonaisuutena lain toista lukua digipalvelujen järjestämiseen. Tuloksena oli, että saavutettavuus tunnettiin paremmin. 28 % vastasi, että saavutettavuusseloste löytyy sivustoilta. Viimeinen siirtymäsäännös päättyy syyskuussa, johon mennessä kaikista palveluista tulisi löytyä saavutettavuusseloste. 91 % vastanneista totesi, että on tehty toimenpiteitä saavutettavuusvaatimusten toteuttamiseksi. Koulutusta henkilöstölle annettu, kohderyhmiä konsultoitu. Saavutettavuusarviointeja tehty n. puolessa eli hyvä tulos.

Jokaisessa palvelussa tulisi olla myös jokin yhteystieto, josta käyttäjä voi saada palvelun käyttöön liittyvää neuvontaa. Yli 70 % ilmoitti, että yhteystieto löytyy. Tunnistamisessa osalla käytössä Suomi.fi tunnistus. Saatiin myös kiinnostavaa tietoa, mitä muuta tapaa tunnistamisessa on käytetty.

Hyviä käytäntöjä toimeenpanon tueksi:

- Pakollinen verkkokoulutus saavutettavuudesta työntekijöille
- e-Oppiva –koulutukset (2 -luvusta on jo julkaistu)
- Saavutettavuusklinit
- Virastojen johdolle suunnattu tiedotus
- Klinit teemoittain
- Yhteisesti hyödynnettävät komponentit

Käydyssä keskustelussa kaivattiin ruotsin – ja saamenkielistä materiaalia. Saavutettavuuslainsäädännön infoaineistoa on tulossa ruotsinkielisenä. Saavutettavuussivusto.fi on jo löydettävissä myös ruotsinkielisenä. Pyritään siihen, että kaikki materiaalit tulee olla myös ruotsinkielellä ja huomioidaan myös saamenkieli.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

8 Muut asiat (Päivi Anttila)

- ~~Ohjelman verkostotilaisuus 15.4.2020 klo 9.30 – 15 VM Paja (PERUTTU)~~
- Ohjausryhmän tulevat kokoukset: 21.4., 22.6., 25.8., 22.10. ja 10.12. klo 14–16.
- Ohjausryhmän tiimeritila otettu käyttöön ja viestitty siitä ohjausryhmälle.

Liitteet

Liite 1 Digitalisaation edistämisen ohjelman asettamispäätös
Liite 2 Ohjelman toimintasuunnitelmaluonnos 2020
Liite 3 Kalvosarja Ohjausryhmän 1. kokous 25.2.2020
Liite 4 Suomi.fi palvelulaatukehittäminen